

II. ORDNING

FOR HOVEDGUDSTJENESTEN

Veiledning om hovedgudstjenesten, se s.000

Her gjengis hovedgudstjenesten i fullstendig form, med de liturgiske tekster som er mest sentrale.

Ved de fleste ledd er det satt opp tekstbokser. De viser til flere bønner, tekster, melodier og maler for utarbeidelse av egne liturgiske tekster. De gir hjelp til å utarbeide lokale varianter, og varianter i forhold til den aktuelle gudstjenestes spesielle fokus og tema. Rubrikkene (**med rød skrift**) gir veiledning om dette. De anviser hvilke ledd som alltid skal være med og hvilke som kan utelates.

I rubrikkene gis det råd om bevegelser, handlinger og plassering i kirkerommet både for gudstjenesteleder, medliturger og menighet. Mer utdypende veiledning om det aktuelle ledd finnes: ”**Se veiledning, s.000**”

L = gudstjenesteleder, medliturger som tekstleser, forbønnsleder, forsanger m.v.

På de steder hvor det kan være naturlig at L er en annen enn gudstjenesteleder, angis det i rubrikken. Se utdypende veiledning om fordeling av oppgaver mellom gudstjenesteleder og medliturger, s.000

I. SAMLING

Se veiledning, s.000

1. FORBEREDELSE

Klokkeringing

- uten de avsluttende tre slag.

Her kan følge kortfattet

Informasjon om dagens gudstjeneste

Se veiledning s.000

Informasjonen avsluttes med:

”La oss være stille for Gud”

eller en annen formulering som kaller og innstiller menigheten til gudstjeneste.

Kort stillhet

Dersom det ikke er innledende informasjon og stillhet, avsluttes klokkeringingen med tre slag og gudstjenesten fortsetter med inngangssalmen.

Tre klokkeslag

2. INNGANGSSALME

Før inngangssalmen kan det spilles et preludium, normalt som forspill til salmen.

Det kan være en prosesjon under preludiet/forspillet og/eller inngangssalmen. *Se veiledning om prosesjon s.000*

Hvis brød og vin ikke er satt på et anretningsbord før gudstjenesten, bæres de inn i prosesjonen.

Menigheten står under prosesjon og inngangssalme.

3. INNGANGSORD

Inngangsordene sies av gudstjenesteleder, fra lesepulten eller ved døpefonten.

L: I Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.

M: **Amen**

eller

L: I den treenige Guds navn:

Vår Skaper, Frigjører og Livgiver.

M: **Amen**

eller

L: Vår Herre Jesu Kristi nåde, Guds kjærlighet og Den hellige ånds samfunn være med dere alle! M: **Amen**

eller

L: Nåde være med dere og fred fra Gud, vår Far og Herren Jesus Kristus.

M: **Amen**

Flere inngangsord, se side 000

4. SAMLINGSBØNN

Samlingsbønnen fremsies av en medliturg eller gudstjenesteleder på egnet sted i rommet.

Noen samlingsbønner kan sies av alle i fellesskap eller som veksellesning.

Samlingsbønnen kan falle bort ved bruk av kyrielitani.

Samlingsbønnen kan innledes med:

La oss be **eller** La oss takke og be

eller La oss alle be (når bønningen bes i fellesskap)

De bønnene som leses av én person, kan avsluttes slik:

Enten:

Den som leser: Gud vi ber

Alle: I Jesu navn. Amen.

Eller:

Den som leser: Vi ber i Jesu navn,

Alle: Herre, lukk opp våre lepper så vi sammen kan forkynne din ære. Amen

Eller

Den som leser: Vi ber i Jesu navn,

Alle: Amen

Samlingsbønner, se side 000

5. BØNNEROP KYRIE

Kyrie eleison

Kriste eleison

Kyrie eleison

eller

Kyrie eleison, Gud Fader, forbarme deg over oss

Kriste eleison, Herre Krist, forbarme deg over oss

Kyrie eleison, Hellig Ånd, forbarme deg over oss

Kyrie kan erstattes av et kyrielitani:

La oss be i fred til Gud

Kyrie eleison

Om fred fra det høye og for vår frelse, la oss be til Gud

Kyrie eleison

For fred i hele verden, om samhold i Guds hellige kirke og om alles enhet, la oss be til Gud

Kyrie eleison

For dette hellige hus og for dem som trer inn i det med tro, ærbødighet og gudsfrykt, la oss be til Gud

Kyrie eleison

Hjelp oss, forbarm deg over oss og vern oss, Gud, i din nåde

Amen

Melodier til kyrie eleison, se side 000 Flere kyrie og kyrielitani, se side 000
--

6. LOVSANG GLORIA

- kan falle bort i adventstiden (unntatt første søndag i advent) og fastetiden.
Menigheten står under dette leddet.

Dåp i gudstjenestens samlingsdel kan skje her eller etter Kyrie.
Se veiledning om dåp, s.000 og Ordning for dåp, s.000

L: Ære være Gud i det høyeste

M: og fred på jorden blant mennesker som Gud har glede i.

Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg. Amen

eller

L: Ære være Gud i det høyeste

M: og fred på jorden blant mennesker som Gud har glede i.

Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.

F (Alle): Vi hyller deg for din store herlighet, Herre Gud, himmelske konge, allmektige Fader.

M: Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.

F (Menn): Herre, Guds enbårne Sønn, Jesus Kristus, Guds Lam som bærer verdens synder,

(alle:) **miskunne deg over oss.** (kvinner:) Du som sitter ved Faderens høyre hånd,

(alle:) **hør vår bønn.**

M: Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg.

(menn:) For du alene er hellig, (kvinner:) du alene er Herren,

(menn:) du alene er Den høyeste,

(alle:) **Jesus Kristus med Den Hellige Ånd i Faderens herlighet.**

M: Vi lover deg, vi priser deg, vi tilber deg, vi opphøyer deg. Amen

Melodier til lovsang / gloria, se side 000 Flere lovsang / gloria, se side 000

II. ORDET

Se veiledning, s.000

Det er normalt tre lesninger: en fra GT, en fra NT og en evangelietekst. En eller begge av de to første lesningene kan falle bort.

De to første lesningene kan leses av en eller to medliturger (tekstlesere)

Menigheten sitter under de to første lesningene

7. FØRSTE LESNING

L: ”Den første lesningen er fra Det gamle testamentet. Slik står det skrevet hos/i ...”

Lesningen avsluttes med: "Slik lyder første lesning."

8. BIBELSK SALME

Dersom to tekster leses før evangelielesningen, kan det synges en bibelsk salme mellom lesningene.

Se veiledning, s.000.

Dersom det bare leses en tekst, kan den bibelske salmen komme etter denne.

Dersom det ikke leses noen tekster før evangelielesningen, kan den bibelske salmen falle bort.

9. ANDRE LESNING

L: "Den andre lesningen er fra Det nye testamentet. Slik står det skrevet hos/i..."
Lesningen avsluttes med: "Slik lyder andre lesning."

10. EVANGELIUM

Halleluja / Salmevers

Menigheten reiser seg. Evangelielesningen innledes og avsluttes med et hallelujavers eller salmevers salme. Det kan gis tid til stillhet etter lesningen.

Evangeliet leses av gudstjenesteleder, dagens predikant eller en medliturg (tekstleser)

L: "Slik står det skrevet i evangeliet etter..."

Lesningen avsluttes med: Slik lyder det hellige evangelium "

Evangeliet kan leses fra kortrappen eller leseputen eller andre steder i kirkerommet. Evangelieprosesjon kan benyttes. *Se veiledning, s.000*

Menigheten blir stående under lesningen.

Hallelujavers / salmevers

Menigheten setter seg etter hallelujaverset/ salmen.

11. PREKEN

Preken over en eller flere av dagens tekster. Det kan gis tid til stillhet etter prekenen.

12. TROSBEKJENNELSE CREDO

Trosbekjennelsen kan ledes av en medliturg eller av gudstjenesteleder.

Den kan ledes fra døpefonten. Dersom det er dåp i gudstjenesten, faller trosbekjennelsen bort på dette stedet.

Menigheten står under trosbekjennelsen og etterfølgende salme.

L: La oss bekjenne vår hellige tro.

**M: Jeg tror på Gud Fader, den allmektige,
himmelens og jordens skaper.**

**Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn,
vår Herre, som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd,
født av jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus,
korsfestet, død og begravet, for ned til dødsriket,
stod opp fra de døde tredje dag, for opp til himmelen,
sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd,
skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.
Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hellig, allmenn kirke,
de helliges samfunn, syndenes forlatelse,
legemets oppstandelse og det evige liv. Amen.**

eller

**M: Vi tror på én Gud,
den allmektige Far,
som har skapt himmel og jord,
alt synlig og usynlig.**

**Vi tror på én Herre, Jesus Kristus,
Guds enbårne Sønn,**

**Gud av Gud, lys av lys,
sann Gud av sann Gud,
født, ikke skapt,
av samme vesen som Faderen.
Ved ham er alt blitt skapt.
For oss mennesker og til vår frelse
steg han ned fra himmelen,
og ved Den Hellige Ånd og av jomfru Maria
ble han menneske av kjøtt og blod.
Han ble korsfestet for oss under Pontius Pilatus,
led og ble begravet,
oppstod den tredje dag etter Skriftene
og fór opp til himmelen,
sitter ved Faderens høyre hånd,
skal komme igjen i herlighet
for å dømme levende og døde,
og hans rike skal være uten ende.**

**Vi tror på Den Hellige Ånd,
som er Herre og gjør levende,
som utgår fra Faderen og Sønnen,
tilbes og æres sammen med Faderen og Sønnen,
og som har talt gjennom profetene.
Vi tror på én hellig, allmenn og apostolisk kirke.
Vi bekjenner én dåp til syndenes forlatelse
og venter de dødes oppstandelse
og et liv i den kommende verden.
Amen.**

13. SALME

Salmen kan falle bort, dersom trosbekjennelsen synges.

III. FORBØNN

Se veiledning, s.000

14. SYNDSBEKJENNELSE

*Synsbekjennelsen kan være et selvstendig ledd i gudstjenesten eller inngå som del av forbønnen.
Liturgen kan knele under bønnestillhet og synsbekjennelse. Også menigheten kan gis anledning til å knele*

Synsbekjennelsen kan innledes med

*L: La oss i Guds nådige nærvær ransake oss selv
eller*

*L: La oss i Guds nådige nærvær ransake oss selv i stillhet
eller*

*L: La oss erkjenne våre synder og legge av oss det som tynger
eller en annen passende innledning*

Eksempler på syndsbejnelser, se side 000

Her kan følge løftesord

Eksempler på løftesord, se side 000

15. FORBØNN

Forbønnen ledes fortrinnsvis av en forbønnsleder. De enkelte bønneavsnitt kan leses av flere. *Se veiledning. S.000.* Bønneavsnittet kan avsluttes med "Gud, vi ber", lest eller sunget av den som ber bønneavsnittet, gudstjenesteleder eller kantor/forsanger.

Normalt innledes forbønnsdelen fra lesepulten, med

L: La oss be for kirken og verden.

eller

L: Vi er sammen for Guds ansikt. La oss be for kirken og verden

Maler og eksempler på forbønn, se side 000

BØNNESVAR

Bønnesvarene synges eller leses av alle mellom de enkelte bønneavsnittene i forbønnen

Ta imot vår bønn

eller

Hør vår bønn

eller

Herre, hør vår bønn

eller

Gud, hør vår bønn

Melodier til bønnesvar, se s.000
Flere bønnesvar, s s.000

VI MINNES DE DØDE

Der hvor det er ønskelig, kan forbønnen avsluttes ved at menigheten minnes de som er døde og som er gravlagt den siste uken, eller siden sist menigheten var samlet.

L kan være en medliturg (gjerne "bønneleder" eller menighetens diakon) eller gudstjenesteleder

L: Vi reiser oss og minnes dem i vår menighet som er jordfestet siden sist menigheten var samlet

Menigheten reiser seg

Navn (eventuelt også alder og adresse) til de avdøde leses opp.

Kort stillhet

Handlingen avsluttes med at L sier disse eller lignende ord:

L: Kjære Gud, styrk de etterlatte og vær nær dem i dagene som ligger foran.

Eventuelt kan tilføyes:

Herre/Gud, lær oss å telle våre dager, så vi kan få visdom i hjertet. (*Sal 90,12*)

Når det ikke er nattverd, fortsetter gudstjenesten med Fadervår og deretter med Sendelse, ledd 21 etc.

IV. NATTVERD

Se veiledning, s 000

16. FORBEREDELSE AV MÅLTIDET

SALME – MENIGHETENS TAKKOFFER

Nattverdfat og nattverdbeger hentes fra anretningsbordet og plasseres på alteret. Brød legges på fatet, og vin helles i begeret.

Takkofferet kan samles inn og bæres fram i tilknytning til denne handlingen, mens det synges en salme. Salmen kan erstattes av annen høvelig musikk

En av de følgende bønner kan leses:

L: Velsignet er du, Gud, som har skapt alt. Forén din kirke av alle tungemål og folkeslag, slik kornet som en gang var spredt over markene, og druene som vokste langs åsene, nå er samlet på dette bordet i brød og vin.

M: **Amen.**

eller

L: Velsignet er du, Gud som metter de sultne og oppreiser de fattige. Du fyller oss med lovsang.

M: **Velsignet være Gud i evighet. Amen.**

eller

L: Velsignet er du, Gud. Din er jorden og alt som fyller den.

L eller M: **Ta imot oss og våre gaver i Jesu navn. Amen.**

Ved måltidsforberedelse uten takkoffer benyttes en av de to første bønnene. Menighetssvarene til de to siste alternativene kan også benyttes som avslutning på den første bønne.

Dersom forberedelsen av måltidet ikke omfatter bønn, avsluttes handlingen med stillhet eller musikk.

Se veiledning om frembæring av takkeofferet og forberedelse av måltidet, s.000

17. TAKKSIGELSE OG BØNN (Eukaristibønn)

Hilsen (Sursum corda)

L *messer eller sier*: Herren være med dere

M: *reiser seg og synger* **Og med deg være Herren**

L : Løft deres hjerter

M : **Vi løfter våre hjerter til Herren**

L: La oss takke Herren vår Gud

M: **Det er verdig og rett**

eller

L *messer eller sier* Søstre og brødre, la oss lovprise Gud

M reiser seg og sier eller synger: **For takk og pris tilhører deg**

Innledende lovprisning (Prefasjon)

Den innledende lovprisningen er enten knyttet til kirkeåret, eller tilpasset den enkelte eukaristibønn (se nedenfor).

Prefasjonene for kirkeåret, se side 000

Hellig (Sanctus)

A: Hellig, hellig, hellig er Herren Sebaot, all jorden er full av din herlighet. Hosianna i det høyeste. Velsignet være han som kommer i Herrens navn. Hosianna i det høyeste.

Melodier til Hellig, se s.000

Eukaristibønnens hoveddel

Eukaristibønner, A-H, se side 000

Menigheten kan velge å bruke et av de følgende alternativene som fast tilsvar etter innstiftelsesordene, selv om nattverdbønnen veksler:

M: Deg være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden

eller

M: Din død forkynner vi, og din oppstandelse lovpriser vi inntil du kommer i herlighet

En av de avsluttende lovprisningene i nattverdbønn C og D kan også brukes som avslutning i de andre bønnene.

A: sier eller synger

Fader vår, du som er i himmelen. La ditt navn holdes hellig.

La ditt rike komme. La din vilje skje på jorden som i himmelen.

Gi oss i dag vårt daglige brød. Forlat oss vår skyld, som vi òg forlater våre skyldnere.

Led oss ikke inn i fristelse, men frels oss fra det onde.

For riket er ditt, og makten og æren i evighet. Amen.

eller

Vår Far i himmelen! La navnet ditt helliges.

La riket ditt komme. La viljen din skje på jorden slik som i himmelen.

Gi oss i dag vårt daglige brød, og tilgi oss vår skyld, slik også vi tilgir våre skyldnere.

Og la oss ikke komme i fristelse, men frels oss fra det onde.

For riket er ditt og makten og æren i evighet. Amen. *(Det Norske Bibelselskap, NT 2005)*

Melodier til Fadervår, se s.000

18. FREDSHILSEN

L: Jesus sier: Fred etterlater jeg dere, min fred gir jeg dere. Guds fred være med dere.

M: **Guds fred være med deg**

L (gudstjenesteleder) eller en medliturg kan deretter føye til

L: La oss hilse hverandre med et tegn på fred

M: **Guds fred eller Fred være med deg eller Kristi fred**

Utveksling av fredshilsen kan ledsages av musikk.

19. NATTVERDMÅLTIDET

Du Guds Lam (Agnus Dei)

I forkant av Du Guds lam kan brødet brytes. Følgende kan sies i tilknytning til brødsbrytelsen:

L: Brødet som vi bryter, gir oss del i Kristi kropp.

Menigheten kan svare:

M: **Så er vi én kropp, for vi har alle del i det ene brød**

Eller

L: Brødet som vi bryter, gir oss del i Kristi kropp.

Vinen som vi drikker, gir oss del i Kristi blod.

Liturgen kan tilføye

L: Kom, for alt er gjort ferdig

M: **Du Guds Lam, som bærer verdens synder, miskunne deg over oss. Du Guds Lam, som bærer verdens synder, miskunne deg over oss. Du Guds Lam, som bærer verdens synder, gi oss din fred.**

Melodier til Guds Lam, se s.000

Utdeling

Utdelingsordene lyder:

Kristi kropp

Kristi blod

eller

Kristi kropp, livets brød

Kristi blod, livets beger

Nattverd gjestene kan svare: **Amen**

Under utdelingen går liturg og nattverdutdeler og stiller seg foran alteret, og menigheten kommer frem på rekke. Alternativt kan nattverd gjestene knele på alterringen. Dersom det er flere enn to som deler ut, kan disse stille seg på forskjellige steder i kirkerommet. Det kan synges en eller flere salmer og/eller fremføres egnet kor- og instrumentalmusikk.

Etter utdelingen kan liturgen si:

L: Vi har tatt imot Jesus Kristus

M: **Bevar oss til evig tid. Amen**

eller

L: Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sitt hellige legeme og blod
L eller M: **Styrk oss og hold oss oppe i en sann tro til det evige liv**

eller

L: Den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus har nå gitt oss sitt hellige legeme og blod
L eller M: **Gi oss mot til å leve og frimodighet til å tro**

20. MÅLTIDETS AVSLUTNING

TAKKEBØNN

Takkebønnen kan ledes av menighetens diakon, en annen medliturg eller gudstjenesteleder

L Vi takker deg, visdommens Gud, for ditt måltids dype hemmelighet: At brødet vi har brutt, er ett, og at din Sønn har gitt sitt liv for én verden og én menneskehet.

L eller M **Vi ber deg: Hjelp oss å høre det rop du har hørt, se den nød du har sett og å elske vår neste som oss selv. Amen.**

eller

L: Vi takker deg, nådige Gud, for at du gir din Sønn til oss i brødets og vinens skikkelse. Du som kjenner oss bedre enn vi kjenner oss selv: Gi oss kraft til å gå frimodig ut i verden for å gi din kjærlighet videre til våre medmennesker. I Jesu navn.

M Amen.

Eller

L Vi takker deg, himmelske Far, for dine velsignede gaver. Vi ber deg at du ved disse gaver vil bevare oss i troen på deg, forene oss i din kjærlighet og stadfeste i oss håpet om det evige liv, for din Sønn, Jesu Kristi skyld.

M Amen

V. SENDELSE

Se veiledning, s.000

21. SALME

Menigheten står under salmen.

Salmen kan utelates på gudstjenester hvor menigheter går syngende ut til slutt.

22. VELSIGNELSEN

Velsignelsen leses eller synges.

Velsignelsen kan mottas ved at den enkelte gjør korsets tegn.

Innledning til velsignelsen kan være:

L: Ta imot velsignelsen

eller

L (kan her være en forsanger) synger: La oss prise Herren

M: **Gud være lovet. Halleluja. Halleluja. Halleluja.**

eller

L: Herren være med dere

M: **Og med deg være Herren**

L: Herren velsigne deg og bevare deg.

Herren la sitt ansikt lyse over deg og være deg nådig.

Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred.

Menigheten kan synge:

Amen. Amen. Amen

Melodier til velsignelsen, s. 000 Flere velsignelser, se side 000
--

3 x 3 BØNNESLAG

23. UTSENDELSE

Utsendelsesordet sies av medliturg (diakon eller en annen) eller gudstjenesteleder et egnet sted i rommet.

Dersom menigheten blir sittende under det etterfølgende postludiet, kan utsendelsesordene sies etter postludiet.

Det kan benyttes et utsendelsesord som passer til dagens særpreg. Det kan eventuelt også formuleres egne utsendelsesord.

Gå i fred. Tjen Gud og din neste med glede.

eller

L: Gå i fred

M: **Vi går i Jesu Kristi navn. Amen**

Flere utsendelser, se s.000

24. POSTLUDIUM / UTGANGSPROSESJON

Menigheten kan sitte, stå i rommet eller gå ut under dette leddet. Dersom det er prosesjon, følger menigheten etter prosesjonen ut.

I stedet for postludium, mens menigheten går ut, kan det synges en salme.

Etter gudstjenesten kan kirkerommet være åpent en stund, med anledning til stille bønn og ettertanke.

Det kan legges til rette for fellesskapssamling i forlengelse av gudstjenesten. Det diakonale aspektet kan også ivaretas ved soknebud med nattverd, annen besøkstjeneste, forbønnstjeneste og andre handlinger.

III. ORDNING FOR DÅP

I. MOTTAKELSE

Ved døpefonten

1. Innledningsord

L Vi feirer dåp i Faderens, Sønnens og den Hellige Ånds navn (+).
Med takk og glede kommer vi (med NN) til Gud
som har skapt oss (alle) i sitt bilde.
Ved vann og Ånd fødes vi på nytt til liv i Kristus.

eller

Vi feirer dåp i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn (+).
I dåpen åpner Gud sitt store fellesskap for oss,
og lover å være med oss alle dager.

eller

Vi feirer dåp i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn (+).
I dåpen fører Gud oss fra død til liv, og gir oss del i sine gode gaver.

2. Skriftlesning

L Hør hvordan Jesus (tar i mot barna og) åpner Guds rike for oss:

Tekstleser/L

De bar små barn til Jesus for at han skulle røre ved dem, men disiplene viste dem bort. Da Jesus så det, ble han harm og sa til dem: ”La de små barna komme til meg, og hindre dem ikke! For Guds rike tilhører slike som dem.

Sannelig, jeg sier dere: Den som ikke tar imot Guds rike slik som et lite barn, skal ikke komme inn i det.” Og han tok dem inn til seg, la hendene på dem og velsignet dem. (Mark 10,13-16)

Ved dåp av eldre barn/ungdom og voksne kan det leses:

L Hør hva apostelen Paulus sier om dåpen:

Tekstleser/L

Hvem kan skille oss fra Kristi kjærlighet? Nød, angst, forfølgelse, sult, nakenhet, fare eller sverd? For jeg er viss på at verken død eller liv, verken engler eller krefter, verken det som nå er eller det som kommer, eller noen makt, verken det som er i det høye eller i det dype, eller noen annen skapning skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus.

Rom 35.38-39.

L Hør hva apostelen Paulus sier om dåpen:

Tekstleser/L

Dere er alle Guds barn i kraft av troen på Kristus Jesus.
Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.
Her er ikke jøde eller greker, slave eller fri, mann og kvinne. Dere er alle én, i Kristus Jesus.
(Gal 3, 26-28)

L I Salmenes bok står det skrevet:
Tekstleser/L

For du, Gud, har skapt mitt indre, du har vevd meg i mors liv. Jeg takker deg, fordi jeg er skapt på skremmende, underfull vis. Underfulle er dine verk, det vet jeg så vel. Mine ben var ikke skjult for deg da jeg ble skapt i lønndom og ble formet i jordens dyp. Du så meg den gang jeg var et foster, i din bok ble alt skrevet opp; mine dager ble dannet før en eneste av dem var kommet. Salme 139, 13-16.

Andre tekstforslag:

Esek 36, 25-28; Matt 3,13-17; Matt 11, 25-30; Mark 9, 33-37; Joh 3,1-5, Joh 3,5-8; Joh 3, 16-17, Rom 6, 3-5, Joh 15, 1+4-5; **Apg 2, 37-41**, Apg 8, 36-38; Ef 3, 14-21; Tit. 3,4-7; 1 Pet 1,3; 1 Joh 3,1-2; eller annen egnet tekst

3. Takkebønn

L La oss takke og be:

Bes av en fra menigheten el liturg:

L Evige Gud, du har skapt oss i ditt bilde og kalt oss ved navn.

Takk for livet du gir. Vi kommer til deg og ber:

Gi oss framtid og håp.

eller

Bønnen kan bes av en av foreldrene, en fra dåpsfølget eller en annen fra menigheten.

L Gud, vi takker deg for det under hvert enkelt menneske er, og for NN/disse barna som vi bringer fram for deg i dag.

Våre liv er skjøre. Vi vender oss derfor til deg og ber:

Velsign oss. Fyll oss med din kjærlighet,

og hold oss fast i troen på at du alltid vil være med oss.

eller

Bønnen kan bes av en fra dåpsfølget:

L Trufaste Gud vi takkar deg for NN, *barna våre*

Takk for gåva du har gjeve.

Gjer oss tålmodige og trygge,

og hjelp oss til å gi din kjærleik vidare til dei vi har fått ansvar for.

eller

Annen lokalt formulert takkebønn

Her kan menigheten gi sitt tilsvaer:

L Gud, vi takker deg. M Amen.

eller

M Amen

eller

L.....Gud, vi ber deg: M Herre hør vår bønn.

4. Dåpssalme/solosang/annen musikk

Her kan det synges evt. dåpssalme, solosang eller annen musikk. Ved dåp av flere personer, kan det i tillegg eventuelt synges et vers mellom hver dåp.

5. Dåpsbefaling

L/annen ved døpefonten:

Hør Jesu Kristi ord om den hellige dåp:

Jeg har fått all makt i himmelen og på jorden. Gå derfor og gjør alle folkeslag til disipler! Døp dem til Faderens og Sønnens og Den hellige ånds navn og lær dem å holde alt det jeg har befalt dere. Og se, jeg er med dere alle dager inntil verdens ende. (Matt 28,18-20)

6. Forsakelsen og trosbekjennelsen

L Vi er mennesker under syndens og dødens vilkår, som i dåpen forenes med den oppstandne Kristus. La oss derfor bekjenne forsakelsen og troen:

M Jeg forsaker djevelen og alle hans gjerninger og alt hans vesen.

Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper.

Jeg tror på Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn, vår Herre, som ble unnfanget ved Den Hellige Ånd, født av Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfestet, død og begravet, fór ned til dødsriket, stod opp fra de døde tredje dag, fór opp til himmelen, sitter ved Guds, den allmektige Faders høyre hånd, skal derfra komme igjen for å dømme levende og døde.

Jeg tror på Den Hellige Ånd, en hellig, allmenn kirke, de helliges samfunn, syndenes forlatelse, legemets oppstandelse og det evige liv. Amen.

7. Bønn ved døpefonten

"Vannet helles i døpefonten" enten før bønnen eller mellom 1. og 2. setning.

L Evige Gud, du lar vann velle fram som gir verden liv.

Send din Ånd og gjør dette vannet til en nådens kilde.

La den nye fødsel skje til liv i Kristus.

eller

Vannet helles i døpefonten

L Jesus Kristus, vi takker deg for dåpens vann som ved ditt ord er en nådens kilde, der du forener oss med deg og gir oss del i den seier du vant ved din død og oppstandelse.

La den nye fødsel skje ved din skapende Ånd.

eller

Vannet helles i døpefonten

Evige Gud, i begynnelsen svevet din Ånd over vannene, og ved ditt Ord ble verden til. Fra Noas dager har du frelst ditt folk gjennom vann.

Derfor ber vi: Send din Ånd over dåpens vann

og gjør det til en nådens kilde.

Rens oss ved dette vann, og gi oss del i ditt rike.

Vannet helles i døpefonten

Evige Gud, send din Ånd, så dette vannet blir en nådens kilde.

Ett og ett barn bæres fram til døpefonten av foreldre og faddere.
Den som skal døpes, kommer fram til døpefonten sammen med sine faddere.
Det kan synges et vers fra egnet salme mellom hver dåp.
Bruk av dåpslue ivaretas etter lokal tradisjon.

8. Spørsmål ved døpefonten

Ved dåp av barn:

L Hva heter barnet?

Den som bærer barnet, sier barnets fornavn.

L Vil dere at NN skal bli døpt i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn til et liv i den kristne tro?

Den som bærer barnet, svarer Ja.

Ved dåp av større barn, ungdom eller voksen:

L Hva heter du?

Den som skal døpes, svarer selv.

L NN, vil du bli døpt i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn til et liv i den kristne tro? (*NB Protokolltilførsel*)

Den som skal døpes, svarer: Ja

II. DÅPSHANDLING

9. Dåp. Korsmerking. Tilsigelse

L: NN, jeg døper deg i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn.

Liturgen øser vann med hånden 3 x over hodet til den som skal døpes.

Jeg merker deg med det hellige korsets tegn, (på din panne (+), på ditt bryst (+) og på dine føtter(+)): Du tilhører Kristus.

L (*Legger sammen med (foreldre og) faddere hånden på den døptes hode og sier:*)

Den allmektige Gud har nå gitt deg sin Hellige Ånd, født deg på ny, og tatt deg inn i sin kirke. Fred være med deg.

eller

L: Jeg merker deg med det hellige korsets tegn (på din panne (+), på ditt bryst (+) og på dine føtter): Du skal tilhøre Kristus.

L NN Jeg døper deg i Faderens og Sønnens og den Hellige Ånds navn.

Liturgen øser vann med hånden 3 x over hodet til den som skal døpes, og legger (*sammen med (foreldre og) faddere*) hånden på den døptes hode og sier:

L: Den allmektige Gud har nå gitt deg sin Hellige Ånd, født deg på ny, og tatt deg inn i sin kirke. Fred være med deg.

III. LIVET I DÅPEN

Den som bærer barnet, eller liturgen, holder fram barnet. Den/de nydøpte blir presentert med lik ordlyd. Følgende eller tilsvarende presentasjon kan brukes:

10. Presentasjon

L Jesus sier ”Den som tar i mot en av mine minste, tar i mot meg”. – La oss ta vel i mot NN!
eller

L Dette er NN som i dag er tatt inn i Guds kirke. La oss ta vel imot henne/han i vårt fellesskap.

Menigheten kan her gi sin respons.

11. Dåpslys

Ved bruk av dåpslys, bør lyset settes i en egnet stake og brenne videre i gudstjenesten.. Når alle dåpslys er tent, liturgen sier:

L Dåpslyset/-ene er tent (for NN).

Jesus sier: Jeg er verdens lys.

Den som følger meg, skal ikke vandre i mørket, men ha livets lys. (Joh 8,12)

12. Ord til faddere

L Vil faddere (og foreldre) reise seg.

Kjære faddere (og foreldre).

Dere er vitner om at NN/barna er døpt i den treenige Guds navn.

Sammen med vår menighet og hele kirken har dere del i et hellig ansvar: Dere skal be for NN/barna, være forbilder og vise omsorg for dem, og hjelpe dem til å leve og vokse i den kristne tro.

La oss gå sammen med NN/ barna på troens vei gjennom livet.

13. Lovprisning

L Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde. (1 Pet 1,3)

Her kan følge musikk/salme.

IV. LOKAL GRUNNORDNING

Utarbeidelse av lokal grunnordning

Den lokale grunnordningen danner grunnlag for det faktiske gudstjenestelivet i hver enkelt menighet. Menighetens Gudstjenesteutvalg utarbeider lokal grunnordning for en fast periode. Menighetsrådet vedtar ordningen. Når menigheten har vedtatt sin lokale grunnordning, innberettes denne til biskopen.

Grunnordning for hovedgudstjenesten

Grunnordningen skal gjelde for alle gudstjenester. Her kan det gis anvisning med hensyn til mulig variasjon i forhold til den enkelte gudstjenestetypens særpreg og med hensyn til handlinger, tekster og melodier.

Grunnordningen er utgangspunkt for planlegging og utarbeidelse av hver enkelt hovedgudstjeneste, med de forskjellige fokus den vil ha fra gang til gang. Ved hjelp av et kirkeårshjul ivaretas gjenkjennelse og aktualitet for alle aldersgrupper i menigheten. Gudstjenester ved spesielle dager som konfirmasjonstidens gudstjenester, Bibeldagen og Skaperverkets dag utarbeides også på grunnlag av denne ordningen.

Hvordan utarbeide lokal grunnordning

Struktur for gudstjenesten (se s.000) og *utskrevet ordning* (se s.000) er grunnlag for utarbeidelse av lokal grunnordning. Alt materialet i kapittel V, "Variasjoner av liturgiske ledd" (se s.000) kan benyttes på menighetens hovedgudstjenester. Det tas stilling til hvilke tekster, melodier, handlinger og lignende som skal være fast fra gang til gang og hvor i gudstjenesten det kan gis anledning til å gjøre valg for dem som forbereder enkeltgudstjenester. Resultatet nedfelles i en protokoll som gjøres tilgjengelig for hele menigheten.

Utarbeidelse av lokal grunnordning betyr å gjøre flere valg:

- * Klargjøring av kirkerommet til den enkeltes forberedelse før gudstjenesten og til feiringen av selve gudstjenesten.
- * Hvilken ordning som skal følges med hensyn til informasjon, klokkeringing og stillhet før inngangssalmen.
- * Eventuell bruk av liturgisk drakt for ikke vigslede medliturger
- * Generelle regler for bruk og hyppighet av inn- og utgangsprosesjon
- * Samlingsbønnene. Antall og hvilken bruk.
- * Normalordning for bruk av kyrie / kyrielitani. Valg av melodier.

- * Normalordning for gloria. Valg av varianter og melodier.
- * Plassering av dåpen.
- * Avgjøre med hensyn til dåpsprosesjon, medliturger, andre medvirkende under dåp
- * Hyppighet av dåp
- * Generelle retningslinjer for på hvilke gudstjenester en eller begge de to første tekstlesningene kan sløyfes.
- * Normalordning for evangelieprosesjon
- * Normalordning for bruk av de to trosbekjennelsene. Velge om trosbekjennelsen normalt skal synges,

melodiform.

- * Normalordning for syndsbejennelse.
- * Normalvarianter for forbønn.
- * Form på nattverdelementene, valg av type vin og brød/ oblat.
- * Normalordning og variabler i forhold til plassering av anretningsbord, innsamling av takkeofferet, dekking av alterbordet.
- * Valg av melodi til de sangbare ledd i nattverdliturgien.
- * Fredshilsenens siste del.
- * Utdeling av nattverden. Bruk av medliturg.
- * Utsendelsesord. Normalordning og variabler med hensyn til hvilke utsendelsesord som skal benyttes.
- * Normalordning og variabler ved postludium.

